

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theses Theologicae De Virtutibus Ad Quas Ducit Et Vitiis A Quibus Abducit Doctrina Lovaniensium De Gratia Christi

Huygens, Gommarus

Lovanii, [1684?]

Conclusio Prima. Doctrina Lovaniensium de necessitate Gratiae per se
efficacis pro hoc statu naturæ lapsæ sententiis Scripturæ Sacræ ac S.
Augustini hâc Conclusionem non tam probatur, quàm exprimitur, ...

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10951914-1

CONCLUSIO PRIM A.

Doctrina Lovaniensium de necessitate Gratiae per se efficacis
pro hoc statu naturae lapsae sententiis Scripturae Sacrae ac
S. Augustini hac Conclusionem non tam probatur,
quam exprimitur, ut contentiones vitentur.

§. 1.

Necessitas Gratiae.

*N*ecessitas Gratiae ad quemlibet actum, nimirum verè bonum aut salutarem exprimitur his Scripturae Sacrae sententiis: *Sine me (inquit Christus) nihil potestis facere.* Joan. 15. *Non quod sufficientes simus cogitare aliquid à nobis, quasi ex nobis: sed sufficientia nostra ex Deo est.* 2. Corinth. 3. *Gratià Dei sum id quod sum.* 1. Corinth. 15. Hinc operis boni initium perinde ac profectum, Scriptura Sacra Deo veluti auctori tribuit, dum ait: *Qui cepit in vobis opus bonum perficiet.* Philip. 1. Similiter omnes actus bonos ei tribuit indiscriminatim Jac. 2. *Omne datum optimum, & omne donum perfectum, desursum est; descendens à Patre luminum.* Merito proinde adversus Pelagianos definitum est: *Gratiam Dei ad singulos actus dari.* Consonat S. Augustinus, qui postquam dixerat Epist. 107. *scimus gratiam Dei nec parvulis, nec majoribus secundum merita nostra dari, addit: Scimus majoribus ad singulos actus dari.*

§. 2.

Efficacia Gratiae.

*E*fficacia Gratiae exprimitur his Scripturae Sacrae sententiis: *Quis te discernit? quid habes quod non accepisti?* 1. Corint. 4. Nemo proinde in hoc statu naturae lapsae, in quo ista dicuntur, potest superaddendo actum bonum adjuutorio possibilitatis quod à Deo acceperit, seipsum discernere ab altero; quasi nimirum dum duo quipiam per omnia aequaliter à Deo praeveniuntur, possit alter ipsorum adversus alterum se extollere dicendo: ego cum adjuutorio possibilitatis ponendo ipsum actum, memetipsum discerno à te non ponente similem actum. Siquidem istud: *Quis te discernit? Quid habes, quod non accepisti?* ostendit quod nemo habeat actum bonum, per quem à quovis alio discernatur; vel si habeat, quod à Deo illum acceperit: Deus enim est, qui operatur in nobis & velle, & perficere, pro bona voluntate. Philip. 2. Hinc ipse Deus de plenitudine suae omnipotentiae promittit: *faciam ut in praeceptis meis ambuletis, & judicia mea custodiatis & operemini.* Eze. 36. Quando ergo voluntate nostrà bonum facimus sive operamur, Deus facit ut nos faciamus, & Deus operatur ut nos operemur. Non ergo eo modo ut gratia divina solummodo det posse bene agere, non autem ipsum agere: nam si ita res se haberet, verum esset dicere: est volentis & currentis, non miserentis Dei, potius quam: *Non est volentis, neque currentis, sed miserentis est Dei.* Hoc autem postremum Rom. 9. non vero illud prius asseruit Apostolus. Eandem de efficacia gratiae sententiam indicant innumera loca Scripturae Sacrae, quibus Fides, Charitas, Patientia, Castitas, & generatim omnis actus salutaris, non vero sola possibilitas actum ponendi, Deo veluti largitori tribuitur: quod saepe fit expresse, nec minus saepe implicite; dum nimirum in oratione aut nobis aut aliis petitur aut peti jubetur non sola bene agendi possibilitas, sed ipsa bona actio, Eadem ratione efficaciam gratiae indicant orationes Ecclesiae, quibus rursus non sola bene videndi possibilitas, sed ipsa bona vita à Deo petitur: adeoque ab eo donari agnoscitur. Et quod
pro

pro gratiæ efficacia specialiter notandum, Ecclesia petit, ut Deus *rebeldes nostras ad se compellas voluntates*. Iſtam gratiæ efficaciam ſexcentis locis profitetur S. Aug. contra Pelagianos, & maxime contra Semipelagianos. " Certum eſt, inquit, nos mandata ſervare, ſi volumus; ſed quia *preparatur voluntas à Deo*, ab ipſo petendum eſt, ut tantum velimus, quantum ſufficit, ut volendo faciamus: certum eſt nos velle cum volumus, ſed ipſe facit ut velimus bonum, de quo dictum eſt, quod paulo ante poſui: *preparatur voluntas à Domino*: de quo dictum eſt: *à Domino gressus hominis dirigentur, & viam ejus volet*; de quo dictum eſt; *Deus eſt, qui operatur in vobis & velle*. Certum eſt nos facere, cum facimus, ſed ille facit ut faciamus, præbendo vires efficaciffimas voluntati, qui dixit: *Faciam ut in justificationibus meis ambuletis, & judicia mea obſervetis & faciatis*; cum dicat: *faciam ut faciatis*, quid aliud dicit, niſi *auferam à vobis cor lapideum*, unde non faciebatis, & dabo cor obediens, unde faciatis? Ille facit ut faciamus, cui dicit homo: *Pone Domine custodiam ori meo*: quod beneficium Dei jam fuerat conſecutus, qui dixit *poſui ori meo custodiam*., Lib. de Grat. & lib. arbit. cap. 16. Quatuor alias S. Auguſtini expreſſiones de efficaciâ gratiæ videre licet in Theſibus noſtris de Doctrina S. Auguſtini circa prædeſtinationem & gratiam Chriſti: in quibus expreſſionibus, quod ſpecialiter ſervit rei hujus elucidationi, gratia per ſe efficaci (ipſe vocat *adjutorium quo*) opponitur *adjutorio ſine quo non*, id eſt, tali quod ſolummodo poteſt eſſe efficaci ab eventu, ſive à determinatione qua voluntas adjutorium poſſibilitatis determinat ad actum.

§. 3.

Gratia non datur ex meritis.

Ad jutorium iſtud ſive gratia non datur ex operibus, ſive non ex meritis nature noſtræ: nam ſi *gratia, jam non ex operibus*, inquit Apoſtolus Rom. 11. *alioquin gratia, jam non eſt gratia*. Præterea ſi gratia ex ejuſmodi operibus ſive meritis daretur, unus ab altero ſe diſcerneret, haberetque aliquid, quod à Deo non acceperit, contra quod ſcriptum eſt: *Quis te diſcernit? quid habes, quod non accepisti?* Hinc eſt illud Auguſtini Epift. 107. " Scimus gratiam Dei nec parvulis, nec majoribus ſecundum merita noſtra dari. Scimus quibus datur non ſolum ſecundum merita operum non dari; ſed nec ſecundum merita voluntatis eorum quibus datur; quod maxime apparet in parvulis.,

§. 4.

Gratia non datur omnibus.

Dictum adjutorium ſive gratia, cum ſit per ſe efficaci, illis non datur, qui nullum ejus effectum habent; & ideo Epiftola ante citata ait S. Auguſt. " Scimus non omnibus hominibus dari. Scimus eis quibus datur *miſericordiâ Dei gratuitâ dari*. Scimus omnibus quibus non datur, *juſto Dei judicio non dari*. Porro notatu dignum eſt hæc S. Auguſtinum intelligere de illa gratia, de qua immediate ante pronuntiaverat: *Scimus majoribus ad ſingulos actus dari*; ut hinc conſectarium ſit, illam ipſam gratiam ſine qua nihil boni agere poſſumus, non omnibus hominibus dari: item illam ipſam gratiam, ſine qua nihil boni poſſumus, quibus non datur, juſto Dei judicio non dari. Juſtum illud judicium magis explicat S. Auguſtinus dum de *adjutorio quo* (nos vocamus *per ſe efficaci*) ait: nunc quibus deeſt tale adjutorium, jam pœna peccati eſt; quibus autem datur, ſecundum gratiam datur, non ſecundum debitum., Lib. de corrept. & grat. c. 12. Cave ne hinc inferas, quod ob carentiam gratiæ, ſive adjutorii neceſſarii, ex. gr. ad amandum Deum, abſolvatur quis ab obligatione amandi Deum: nam ut optime S. Thom. *ad multa tenetur homo, qua non poteſt ſine gratia reparante; ſicut ad diligendum Deum & proximum*

& similiter ad credendum articulos fidei : sed tamen hoc potest cum auxilio gratiæ, quod quidem
 auxilium, quibus datur misericorditer datur, quibus autem non datur, ex justitia Dei non datur
 IN PŒNAM PRÆCEDENTIS AUT SALTEM ORIGINALIS PECCATI, ut August. dicit in lib. de
 corrept. & grat. Hæc S. Thomæ 2. 2. quæst. 2. art. 5. ad 1. Ex quibus rursus confectari-
 um ex mente S. Thomæ, adjutorium quo, siue per se efficax à S. Augustino assertum,
 etsi sit tale, ut sine illo dilectio Dei & proximi, & similiter fides credendorum haberi
 non possint in hoc statu; nihilominus illud adjutorium in pœnam præcedentis aut saltem
 originalis peccati pluribus non dari. Manifestum est, inquit S. August. ante dicta Epist.
 107. eos qui huic resistunt tam perspicuæ veritati (quod gratia Dei non omnibus ho-
 minibus detur) non intelligere omnino; qua ratione fit dictum: quod omnes homines
 Deus vult salvos fieri; cum tam multi salvi non fiant, non quia ipsi, sed quia Deus
 non vult, quod sine ulla caligine manifestatur in parvulis..... Deus vult omnes ho-
 mines salvos fieri, cum tam multos nolit salvos fieri: ideo dictum est, quia omnes qui
 salvi fiunt, nisi ipso volente non fiunt; & si quo alio modo illa verba Apostolica intel-
 ligi possunt, ut tamen huic apertissimæ veritati, in qua videmus tam multos volentibus
 hominibus, sed Deo nolente salvos non fieri, contraria esse non possint. Quare dici nul-
 latenus potest idcirco parvulos illos non fieri salvos, quod homines ipsi nolint ut salvi
 fiant, negligendo scilicet eis procurare Sacramentum salutis: plerumque enim festinanti-
 bus parentibus & paratis ministris, ut Baptismus parvulo detur, Deo tamen nolente non
 datur, qui eum parvulum in vita non tenuit ut daretur. S. Aug. de bono perf. c. 12.
 Uti ex verbis & sententiis, quibus S. Aug. pronuntiat: Scimus gratiam Dei non omnibus
 hominibus dari, habetur optima idæa gratiæ (discit enim hinc liberatus à non liberato,
 quid in pari causa etiam sibi deberetur) ita ex adverso nocentissima idæa gratiæ habetur
 ex verbis & sententiis Semipelagianorum: illa intelligo, quæ ipsis exprobrat S. Prosper
 cap. 10. de Ingratis, sæpius antehac citata:

*Gratia quæ Christi populus sumus hoc cohibetur
 Limite vobiscum, & formam hanc adscribitis illi:
 Ut cunctos vocet illa quidem, invitetq; nec ullum
 Præteriens, studeat communem adferre salutem
 Omnibus, & totum peccato absolvere mundum:
 Sed proprio quemq; arbitrio parere vocanti,
 Iudicioq; suo, motû se extendere mente
 Ad lucem oblatam, qua se non subtrahat ulli.*

Hic siquidem gratia Christi dicitur omnibus esse communis, & quemadmodum ipsum libe-
 rum arbitrium, ita & gratia; hinc creditur potius ex debito, quam ex misericordia dari.
 Idcirco contra hæc iterum repetimus illud Augustini: " Scimus gratiam Dei non omni-
 nibus hominibus dari, scimus quibus datur misericordia Dei gratuita dari, scimus quibus
 non datur, justo Dei iudicio non dari.

§. 5.

Inscrutabile est cur huic potius, quam illi Gratia detur.

Ur autem illum potius quam istum liberet, aut non liberet, scrutetur qui potest
 iudiciorum ejus tam magnum profundum; verumtamen caveat precipitium Aug.
 Epist. 105. Quod autem personarum acceptorem Deum se credere existimant, si credant
 quod sine ullis præcedentibus meritis cujus vult miseretur, & quos dignatur vocat, & quem

33 *vult Religio sum facit*; parum attendunt quod debita reddatur poena damnato, indebita
33 gratia liberato; ut nec ille se indignum queratur, nec dignum iste se gloriatur, atque
33 ibi potius acceptionem nullam fieri personarum, ubi una eademque massa damnationis
33 & offensionis involvit. S. Aug. Epist. citata 103. "Ex duobus itaque parvulis originali
33 peccato pariter obstrictis, cur iste assumatur, ille relinquatur: & ex duobus atate jam
33 grandibus impiis, cur iste ita vocetur, ut vocantem sequatur, ille autem aut non vo-
33 cetur, aut non ita vocetur, *inscrutabilia sunt iudicia Dei*. Ex duobus autem piis, cur
33 huic donetur perseverantia usque ad finem, illi autem non detur, *inscrutabilia sunt*
33 *iudicia Dei*. Aug. de bono persever. cap. 9. In hac doctrina de gratia per se efficace hu-
33 jus status naturae lapsa, quoad substantiam, ut aiunt, inter se conveniunt cum suis Ma-
33 gistris SS. Augustino & Thoma, utriusque Discipuli.

CONCLUSIO SECUNDA.

Doctrina de Gratia per se efficaci anteriori Conclusionem ex-
pressa ducit ad humilitatem, non qualemcumque, sed
eminentem & admodum utilem pro ulteriori gratia
impetranda, & abducit à superbia illi opposita.

§. 1.

Vera Humilitas non postulat falsitatem.

Humilitatis, inquit S. Bernard. tract. de 12. gradib. humil. & superb. talis potest
esse definitio: *humilitas est virtus, qua homo VERISSIMA SUI AGNITIONE sibi vilescit*. Ex
hac definitione patet, quod vera humilitas non requirat falsitatem, cum S. Bernard. di-
cat, *in verissima sui agnitione*: & merito: nam si humilitas falsitatem requireret, vel re-
quireret falsitatem ignoratam, vel agnitam, id est, mendacium: utrumvis ponatur non
posset vera humilitas esse in Beatis, aut existisse in statu innocentiae, nec potuisset fuisse
in Christo, qui tamen virtutum omnium, ac singulariter humilitatis nobis exemplar fuit.
Nec etiam ea in parte, qua falsitatem includeret aut requireret, posset humilitas Deum
habere authorem: vera igitur humilitas non requirit falsam persuasionem, qua quilibet
sibi persuadeat, aut potius sibi persuadere fingat, quod ipse consideratis omnibus, adeo-
que etiam illis quae habet per divinam protectionem ac gratiam, sit inter omnes homines
pessimus: nec minus certum, quod vera humilitas non requirat ut existimes quod quilibet
alius, si interius & exterius per omnia tecum aequaliter à Deo preventus fuisset, cum
eisdem beneficiis divinis melius quam tu fuisset operaturus, nam hoc pacto debuisset ille
se discernere à te, debuisset quoque ille habere aliquid quod à Deo non acceperit, cum
tamen ex supposito, & tu & ipse aequalia à Deo acceperitis. His accedit, quod tam sic
impossibile ut vera sit persuasio, qua sibi quilibet persuadeat quod ipse sit pessimus, aut qua
quilibet sibi persuadeat quod nemo alius tam male ac ipse eisdem gratis fuisset usus,
quam est impossibile, ut quilibet sit positivè, ut aiunt, indoctissimus, aut positivè pau-
perimus.

Vera Humilitas omnino excludit falsitatem contrariam Confessioni Gratiae Christi.

Uti falsitates jam dictas vera humilitas non requirit, ita prorsus respuit falsitatem
veram, qua in opere verè bono ac salutari, Deo sola bene agendi possibilitas, homini
verò ipsa bona actio adscribitur. Prorsus ergo respuit persuasionem, qua credas à Deo so-
lum